

รายงานสถานการณ์ศัตรูพืชไร่
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๙
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔
E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูพืชไร่

๑. สถานการณ์การปลูกพืชไร่

๑.๑ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ๕๔ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๗,๘๙๘,๖๒๒.๔๕ ไร่
๑.๒ พื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด ๔๗ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๔,๙๙๙,๓๖๐.๕๒ ไร่
๑.๓ พื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด ๕๙ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๑,๙๕๘,๙๕๓.๖๐ ไร่
๑.๔ พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด ๕๕ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๔๘๐,๖๒๗.๕๖ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

๒.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๒.๑.๑ โรคใบด่างมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่ ๓๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี กำแพงเพชร นครราชสีมา ขอนแก่น อุดรราชธานี ชลบุรี กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี ลพบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง สระแก้ว นครสวรรค์ อำนาจเจริญ มหาสารคาม อุดรธานี สระบุรี ยโสธร มุกดาหาร ชัยนาท สุรินทร์ สกลนคร ราชบุรี สุพรรณบุรี ร้อยเอ็ด เพชรบูรณ์ ศรีสะเกษ สุโขทัย นครพนม พิจิตร อุตรดิตถ์ เพชรบุรี ตาก หนองบัวลำภู และจังหวัดจันทบุรี รวมจำนวน ๘๑๓,๐๑๙.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๙๓๒ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๖,๙๒๓.๒๔ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๘๐๖,๐๙๖.๗๕ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๒๑๓,๕๗๙.๕๒ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๓๔๙,๗๓๙.๐๔ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๑๘๘,๙๔๘.๒๒ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๖๐,๗๕๓.๒๑ ไร่

๒.๑.๒ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่ ๑๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี หนองคาย ขอนแก่น ยโสธร กาญจนบุรี สระแก้ว บุรีรัมย์ จันทบุรี นครราชสีมา สกลนคร สระบุรี และจังหวัดอุดรราชธานี รวมจำนวน ๓,๕๘๐.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔๕๓ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๑๑๒.๕๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๘๓๑.๐๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๑,๙๙๒.๐๐ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๖๔๕.๒๕ ไร่

๒.๑.๓ ไรแดง พบการระบาดในพื้นที่ ๑๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ชลบุรี ยโสธร บุรีรัมย์ นครราชสีมา ตาก ขอนแก่น กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ สกลนคร หนองคาย สุโขทัย มหาสารคาม และจังหวัดสุรินทร์ รวมจำนวน ๑๒,๖๕๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๖๐๒ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒๐๖.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๒,๘๖๐.๐๐ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๔,๐๓๗.๐๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๔,๗๘๒.๐๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๗๔๐.๐๐ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๓,๐๙๕.๐๐ ไร่

๒.๑.๔ โรคพุ่มแจ้ พบการระบาดในพื้นที่ ๑๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี ระยอง ชลบุรี กาญจนบุรี สระแก้ว ภาพสินธุ์ ราชบุรี กำแพงเพชร สกลนคร อุดรธานี เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ จันทบุรี และจังหวัดสระบุรี จำนวน ๕,๗๘๘.๐๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๗๓๓ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๗๕.๐๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๕,๗๑๓.๐๐ ไร่)

๑) มัณสาปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๑,๙๔๒.๐๐ ไร่
๒) มัณสาปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๔๖๘.๐๒ ไร่
๓) มัณสาปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๘๘๑.๗๐ ไร่
๔) มัณสาปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๒,๔๙๖.๓๐ ไร่

๒.๑.๕ โรคโคนเน่าหัวเน่า พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๘๔๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑๐๖ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) มัณสาปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๕๔๑.๐๐ ไร่
๒) มัณสาปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๒๙๙.๐๐ ไร่

๒.๑.๖ เพลี้ยหอยเกล็ด พบการระบาดในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร สกลนคร และจังหวัดจันทบุรี จำนวน ๕๒๒.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๖๖ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๑.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๕๒๓.๒๕ ไร่)

๑) มัณสาปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๑.๒๕ ไร่
๒) มัณสาปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๑๗.๐๐ ไร่
๓) มัณสาปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๕๐๒.๐๐ ไร่
๔) มัณสาปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๒.๐๐ ไร่

๒.๑.๗ หนู พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดตาก จำนวน ๖๔๒.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๘๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) มัณสาปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๖๔๒.๐๐ ไร่
--------------------------------	-------	------------

๒.๒ ศัตรูอื่นๆ

๒.๒.๑ หนอนกออ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ชัยนาท นครราชสีมา อุดรธานี พิจิตร ชลบุรี ชัยภูมิ สุโขทัย และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๑,๑๖๒.๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒๓๓ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๑๙๗.๓๘ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน	จำนวน	๕๘๒.๓๘ ไร่
๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน	จำนวน	๑๕๔.๐๐ ไร่
๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน	จำนวน	๔๒๖.๐๐ ไร่

๒.๒.๒ โรคใบขาวอ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม อุดรธานี นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ชลบุรี และจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๑๕,๑๔๙.๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๐๓๐ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๕๑.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๕,๐๙๘.๗๔ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน	จำนวน	๒,๒๘๗.๐๐ ไร่
๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน	จำนวน	๓,๖๓๐.๐๐ ไร่
๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน	จำนวน	๙,๒๓๒.๗๔ ไร่

๒.๒.๓ โรคเส้ดำ พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดสุโขทัย จำนวน ๓๕๖.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๗๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒๑๐.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๕๖๖.๐๐ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน	จำนวน	๙.๐๐ ไร่
๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน	จำนวน	๓๔๗.๐๐ ไร่

๒.๒.๔ แมลงหริวขาวอ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ และจังหวัดพิจิตร จำนวน ๔๗,๒๒๑.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๔๔๕ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน	จำนวน ๔๗,๒๒๑.๐๐ ไร่
๒) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน	จำนวน ๑๐.๐๐ ไร่

๒.๒.๕ หนอนแมลงวัน พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๒๓๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๔๖ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน	จำนวน ๒๓๐.๐๐ ไร่
-------------------------	------------------

๒.๓ ศัตรูข้าวโพด

๒.๓.๑ ของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (Fall armyworm) พบการระบาดในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี นครราชสีมา เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร เชียงใหม่ จันทบุรี ยะลา สตูล ชลบุรี และจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒,๕๖๓.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓๐๘ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓๑.๐๐ ไร่ (สปีดาร์ที่ผ่านมา ๒,๕๙๔.๒๕ ไร่)

๑) พื้นที่ระบาดรุนแรงน้อย	จำนวน ๒,๕๖๓.๒๕ ไร่
---------------------------	--------------------

๒.๓.๒ หนู พบการระบาดในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก แพร่ และจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๒๑,๗๑๗.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๐๘๖ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๗๐๐.๐๐ ไร่ (สปีดาร์ที่ผ่านมา ๒๑,๐๑๗.๐๐ ไร่)

๑) ระยะเจริญเติบโตทางลำต้น	จำนวน ๔๒๕.๐๐ ไร่
๒) ระยะออกดอกไหม - เก็บเกี่ยว	จำนวน ๒๑,๒๙๒.๐๐ ไร่

๒.๓.๓ หนอนแมลงวัน พบการระบาดในพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓๙๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒๐๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓๐.๐๐ ไร่ (สปีดาร์ที่ผ่านมา ๓๙๗.๐๐ ไร่)

๑) ระยะออกดอกไหม - เก็บเกี่ยว	จำนวน ๓๙๔.๐๐ ไร่
-------------------------------	------------------

๒.๔ สับปะรด พบการระบาดของโรคเหี่ยว พื้นที่ระบาด ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรัง และจังหวัดราชบุรี รวมจำนวน ๒๐๔.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔๒๕ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒.๐๐ ไร่ (สปีดาร์ที่ผ่านมา ๒๐๖.๕๐ ไร่)

๓.๑ การควบคุมศัตรูมันสำปะหลัง

๓.๑.๑ รณรงค์ควบคุมศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่ ๑ - ๙ ร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ดำเนินการผลิตขยายแตนเบียน *Anagyrus lopezi* แมลงช้างปีกใส และเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมศัตรูมันสำปะหลังในพื้นที่

๓.๑.๓ ไรแดง สำนักงานเกษตรจังหวัดในพื้นที่ที่พบการระบาด ได้แนะนำเกษตรกรให้น้ำมันสำปะหลัง หากมีการระบาดรุนแรง แนะนำให้พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดไรแดง ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร รวมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้ปรึกษาและแนะนำผ่านเวทีการจัดอบรม ศจช.

๓.๑.๔ โรคพุ่มแจ้ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่สร้างการรับรู้ให้คำแนะนำเกษตรกรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ และไม่ใช่ท่อนพันธุ์จากแปลงที่เป็นโรคมารูปลูกในฤดูปลูกถัดไป

๓.๑.๕ โรคใบด่างมันสำปะหลัง สร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับความสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง แนวทางเฝ้าระวัง และการป้องกันกำจัด รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง ๗๒ เกษตรศาสตร์ ๕๐ และพันธุ์ห้วยบง ๖๐ และพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง ได้แก่ อิทธิ ๑ อิทธิ ๒ อิทธิ ๓ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ ยกเว้นพันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ ระยอง ๑๑ และ CMR ๔๓-๐๘-๘๙ และมีการประชาสัมพันธ์แหล่งพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดให้เกษตรกรทราบ โดยสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

๓.๒ การควบคุมศัตรูอ้อย

ณรงค์ควบคุมศัตรูอ้อยโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดของศัตรูอ้อย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของศัตรูอ้อยในพื้นที่เสี่ยง และป้องกันก่อนเกิดการระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ การควบคุมศัตรูข้าวโพด

หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด แนะนำเกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เก็บกลุ่มไข่หรือตัวหนอนทำลายทิ้งนอกแปลง ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงหางหนีบ มวนเพชฌฆาต มวนพิฆาต และแตนเบียนไข่ทริโคแกรมมา หากพบการระบาดรุนแรงควรพ่นสารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

๓.๔ การควบคุมศัตรูสับปะรด

ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนการระบาดของโรคเหี่ยวในสับปะรด เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดในพื้นที่ ถอนต้นที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลง แนะนำเกษตรกรใช้หน่อพันธุ์ปลอดโรค และให้กำจัดเพลี้ยแป้งซึ่งเป็นพาหะของโรคเหี่ยวสับปะรด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าในพื้นที่ระบาดมีสภาพแห้งแล้ง ทำให้อาการของโรคแสดงชัดเจน เจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งเตือนเกษตรกรให้เฝ้าระวังการระบาด แนะนำการสำรวจแปลง การป้องกันกำจัด โดยในแปลงที่พบการระบาดเล็กน้อยให้ถอนนำไปทำลาย แปลงที่พบการระบาดมากให้ไถทำลายทิ้งแปลง และสำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับงบประมาณจังหวัด ในการจัดทำแปลงพันธุ์ปลอดโรค เพื่อใช้แจกจ่ายให้อำเภอที่พบการระบาดของโรคเหี่ยวสับปะรด

แจ้งเตือนการระบาดศัตรูพืช โดยการจัดทำข่าวเตือนการระบาดศัตรูพืช เผยแพร่ทางเว็บไซต์กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และสื่อโซเชียลมีเดีย

๔. คำแนะนำและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่พบการระบาด

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
1. มันสำปะหลัง	1. โรคใบด่างมันสำปะหลัง (เชื้อไวรัส <i>cassava mosaic virus</i>)	1. ปลูกมันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยะยง 72 เกษตรศาสตร์ 50 และห้วยบง 60 และพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง ได้แก่ อิทิ 1 อิทิ 2 อิทิ 3 หรือพันธุ์อื่น ๆ ที่หน่วยงานวิชาการรับรอง 2. ไม่ปลูกพันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยะยง 11 และ CMR 43-08-89 3. ไม่ใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบการระบาดของโรคใบด่าง และท่อนพันธุ์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา 4. สำรวจแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ - กรณีพื้นที่ระบาดใหม่ พบการระบาดไม่มาก แนะนำให้ถอนทำลายเฉพาะต้นเป็นโรคเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อไวรัส - กรณีพื้นที่พบการระบาดมาก ไม่สามารถถอนทำลายได้ ให้ควบคุมแมลงห้ำว้ายาสูบ ตามวิธีในข้อ 6. 5. ทำลายต้นมันสำปะหลังที่แสดงอาการของโรคใบด่าง ดังนี้ - วิธีฝังกลบ นำต้นเป็นโรคฝังในหลุมแล้วกลบด้วยดิน - วิธีใส่ถุง/กระสอบ นำต้นเป็นโรคตัดเป็นท่อนใส่ถุง / กระสอบมัดปาก - วิธีบดสับ นำต้นเป็นโรคเข้าเครื่องบดป่น หรือเครื่องสับย่อย โดยปูพลาสติกรองพื้นให้เศษต้นที่ถูกทำลายอยู่บนพลาสติก แล้วคลุม

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		กองหรือท่อเศษต้นที่ถูกทำลายด้วยพลาสติกตากแดดให้ต้นมันสำปะหลังแห้งตาย 6. กำจัดแมลงหริ้วขาวยาสูบพาหะนำโรค โดยอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของแมลงหริ้วขาวยาสูบ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส ตัวงเต่าตัวห้ำหรือฟ่นสารกำจัดแมลง imidacloprid 70% WG อัตรา 6 - 12 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ bifenthrin 2.5% EC อัตรา 30 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร 7. เฝ้าระวังการระบาดของไวรัสใบด่างในพืชอาศัยอื่น ๆ ที่มีแมลงหริ้วขาวยาสูบเป็นพาหะ โดยหลีกเลี่ยงการปลูกพืชอาศัยของแมลงหริ้วขาวยาสูบ เช่น กระเพรา โหระพา ผักชีฝรั่ง พริกมะเขือ มันฝรั่ง และพืชตระกูลถั่ว และพืชอาศัยของเชื้อไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง เช่น สับดูดำ ละหุ่ง บริเวณแปลงปลูกมันสำปะหลัง 8. หลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบอาการของโรคไปสู่แหล่งปลูกอื่น
	2. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง	1. ไถและพรวนดิน เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน 2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง 3. การควบคุมโดยใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ - แมลงช้างปีกใส โดยระยะที่เหมาะสมคือ ระยะไข่ที่ใกล้ฟักเป็นตัวอ่อน อัตราการปล่อยในพื้นที่ระบาดน้อย 100 ตัว ต่อไร่ หรือในพื้นที่ระบาดมาก 200 - 500 ตัว ต่อไร่ โดยปล่อยประมาณ 4 ครั้ง - แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู ควรปล่อยให้กระจายทั่วแปลง เนื่องจากแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูเจริญเติบโตเร็ว และขยายพันธุ์ได้อย่างน้อย 10 เท่า ในทุกชั่วอายุ โดยปล่อยในอัตรา 50 คู่ ต่อไร่ เมื่อเริ่มพบการระบาด หรือปล่อยในอัตรา 200 คู่ต่อไร่ เมื่อพบการระบาดรุนแรง และหลังปล่อยแตนเบียนและหลังปล่อยแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูให้งดการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช 4. แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารฆ่าแมลง เป็นเวลา 5 - 10 นาที ได้แก่ - ไทอะมีโทกแซม (thiamethoxam) 25% WG อัตรา 4 กรัม - อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 70% WG อัตรา 4 กรัม - ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 40 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร 5. เมื่อพบการระบาด ถอนต้นมันสำปะหลังและเก็บทำลายนอกแปลง 6. พ่นสารฆ่าแมลงเฉพาะจุดที่พบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ได้แก่ - ไทอะมีโทกแซม (thiamethoxam) 25% WG อัตรา 4 กรัม - อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 70% WG อัตรา 4 กรัม - โคลไทอะนิดิน (clothianidin) 16 % SG อัตรา 10 กรัม - ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 20 กรัม - โปรไทโอฟอส (prothiofos) 50% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		- พirimิฟอส-เมทิล (pirimiphos-methyl) 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร
	3. ไรแดง	1. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น ตัวเต่าสตีธอรัส ตัวปีกสั้น และไรตัวห้ำ 2. หลีกเลี่ยงการปลูกมันสำปะหลังในช่วงฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน 3. หากเริ่มพบการเข้าทำลายของไรแดงควรเก็บทิ้งหรือทำลายเพื่อลดการเพิ่มปริมาณของไรแดง ในสภาพที่เหมาะสมอาจเกิดการระบาดขึ้นอย่างรวดเร็ว 4. พ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ - เฮกซีไทอะซอกซ์ (hexythiazox) 1.8% EC อัตรา 100 มิลลิลิตร - ทีบูเฟนไพเรต (tebufenpyrad) 36% EC อัตรา 5 - 10 มิลลิลิตร - ไพริดาเบน (pyridaben) 20% WP อัตรา 10 - 15 กรัม - ไซฟลูมิโทเฟน (cyflumetofen) 20% EC อัตรา 10 มิลลิลิตร - สไปโรมีซิเฟน (spiromesifen) 24% SC อัตรา 10 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบไรแดงทำลายบริเวณใบส่วนยอด และใบส่วนล่างเริ่มแสดงอาการเหี่ยว โดยเฉพาะพืชยังเล็ก พ่นให้ทั่วทั้งต้น ใต้ใบ และบนใบ จำนวน 1 - 2 ครั้ง ห่างกัน 10 วัน
	4. โรคพุ่มแจ้ (เชื้อ Phytoplasma และเชื้อรา Ceratobasidium sp.)	1. การเลือกท่อนพันธุ์ ใช้ท่อนพันธุ์จากแปลงที่ไม่เคยพบระบาด (ปลอดโรค) หรือเลือกใช้พันธุ์ที่ต้านทาน/ทนทานโรค หรือในพื้นที่ที่พบการระบาดแนะนำให้ใช้พันธุ์อูธิ 2 2. การป้องกัน เพื่อลดโอกาสการสัมผัสกับเชื้อสาเหตุ โดย 2.1 การจัดการดิน ปรับสภาพดิน และฆ่าเชื้อในดินโดยการใช้ยูเรียผสมปูนขาว อัตรา 80 : 800 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านลงในแปลงหลังไถพรวนดินครั้งแรกจากนั้นไถกลบ และทำให้ดินมีความชื้น หรือใช้ไตรโคเดอร์มาผสมปุ๋ยอินทรีย์ในแปลงปลูก หรือไถตากดินอย่างน้อย 1 เดือนขึ้นไป 2.2 การกำจัดแมลงพาหะ เช่น เพลี้ยจักจั่น 2.3 การกำจัดวัชพืช โดยเฉพาะ ต้นสาบม่วง ทั้งในและรอบแปลง 3. การกำจัด เพื่อลดปริมาณเชื้อสาเหตุ โดยสำรวจแปลงสม่ำเสมอ หากพบอาการให้ถอนทิ้งเฉพาะต้นที่เป็นโรค และนำไปทำลายนอกแปลงทันที 4. การบำรุงต้น ใส่ปุ๋ย ให้น้ำ และปรับปรุงดิน เพื่อให้ต้นแข็งแรงและมีภูมิต้านทานโรค 5. การพักแปลง (กรณีพื้นที่ระบาดหนัก) หยุดปลูกมันสำปะหลังโดยปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น อ้อย ข้าวโพด หรือพืชอื่น

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		ตามความเหมาะสม สลับกับการปลูกมันสำปะหลังที่การปลูก 1 รอบ ต้องใช้เวลา 2 - 4 ปี
2. อ้อย	1. หนอนกออ้อย	1. ในแหล่งชลประทาน ควรให้น้ำเพื่อให้อ้อยแตกหน่อชัดเจน 2. ปลอ่ยแตนเบียนไข่ไตรโครแกรมมา อัตรา 30,000 ตัวต่อไร่ต่อครั้ง ปลอ่ยติดต่อกัน 2 - 3 ครั้ง ใช้ช่วงที่พบกลุ่มไข่ของหนอนกออ้อย 3. ปลอ่ยแมลงหางหนีบอัตรา 500 ตัวต่อไร่ โดยปลอ่ยให้กระจายทั่วแปลง และควรปลอ่ยให้ชิดกออ้อย และใช้ใบอ้อยหรือฟางที่เปียกชื้นคลุม จะช่วยให้โอกาสรอดสูงขึ้น และทำการปลอ่ยซ้ำถ้าการระบาดยังไม่ลดลง ใช้ช่วงที่พบหนอนกออ้อย และกลุ่มไข่ของหนอนกออ้อย ถ้าปลอ่ยแตนเบียนไข่ไตรโครแกรมมา ก็ไม่ต้องปลอ่ยแมลงหางหนีบ เพราะแมลงหางหนีบจะกินแตนเบียนไข่ไตรโครแกรมมา 4. เมื่ออ้อยอายุ 1 เดือน หรือเมื่ออ้อยแสดงอาการยอดเหี่ยว ร้อยละ 10 ควรพ่นสารฆ่าแมลงเดลตาเมทรีน (deltamethrin) 3% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 2 - 3 ครั้ง ห่างกัน 14 วัน 5. เมื่อพบการระบาดของหนอนกออ้อยและทำให้อ้อยแสดงอาการยอดเหี่ยวมากกว่าร้อยละ 10 ควรพ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ อินดอกซาคาร์บ (indoxacarb) 15% EC อัตรา 15 มิลลิลิตร หรือ คลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole) 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือลูเฟนนูรอน (lufenuron) 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งต่อน้ำ 20 ลิตร ***หมายเหตุ ควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในแปลงที่ปลอ่ยแตนเบียนไข่ไตรโครแกรมมา และแมลงหางหนีบ
	2. โรคใบขาวอ้อย	1. ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ปราศจากโรค เช่น ต้นจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หรือท่อนพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่มีการเกิดโรคใบขาว 2. แช่ท่อนพันธุ์ในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง ก่อนปลูก 3. ปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และให้น้ำอย่างเพียงพอ 4. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบต้นที่เป็นโรค ขุดและนำไปทำลายนอกแปลงปลูก 5. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูก เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อสาเหตุโรคและแมลงพาหะ 6. ในแปลงที่พบการระบาดของโรครุนแรง ควรไถทำลายตออ้อยและคราดตอเก่านำออกจากแปลงให้หมด เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมของเชื้อสาเหตุโรค
	3. โรคเส้ดำ (เชื้อรา Ustilago scitaminea)	1. ใช้พันธุ์ต้านทาน เช่น พันธุ์อู่ทอง 15 พันธุ์ LK 92-11 2. ก่อนปลูกแช่ท่อนพันธุ์ด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือสารกำจัดโรคพืช ได้แก่

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		- ไตรอาไดมีฟอน (triadimefon) 25% WP อัตรา 40 กรัม - โพรพิโคนาโซล (propiconazole) 25% EC อัตรา 16 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร ฉ่นาน 30 นาทีก่อนปลูก 3. ไถแปลงอ้อยต่อที่เป็นโรครุนแรงทิ้งไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อในแปลงปลูก 4. เมื่อพบกออ้อยเริ่มแสดงอาการเส้ดำ ควรตัดเส้ดำออกขณะเริ่มปรากฏอาการ ก่อนที่เยื่อหุ้มเส้ดำจะหลุดออก นำใส่ถุงไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดไปยังกอข้างเคียง 5. ปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน เพื่อลดการสะสมของเชื้อในแปลง
3. ข้าวโพด	หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด	1. ไถพรวนและตากดิน เพื่อกำจัดดักแด้ที่อยู่ในดิน 2. เก็บกลุ่มไข่หรือตัวหนอนทำลายทิ้งนอกแปลง 3. คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก ด้วยสารไซแอนทรานิลิโพรล (cyantraniliprole) 20% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม ใส่สารลงในถุงพลาสติกปิดปากถุงให้สนิทรีดสารให้ทั่วถุงแล้วจึงเปิดปากถุง นำเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดใส่ลงไป ปิดปากถุงโดยทำให้ถุงพองลมเข้าให้ทั่ว เปิดปากถุงผึ่งเมล็ดพันธุ์ให้แห้งในที่ร่มแล้วจึงนำไปปลูก 4. ปลอ่ยแมลงศัตรูธรรมชาติ เช่น แตนเบียนไตรโคแกรมมา แมลงหางหนีบ มวนพิฆาต เป็นต้น 5. ใช้สารชีวภัณฑ์ พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ทูริงเยนซิส สายพันธุ์ไอซาไว หรือสายพันธุ์ เคอร์สตากี้ อัตรา 80 กรัมหรือ มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร 6. หากพบการระบาดรุนแรงควรพ่นสารเคมีตาม ได้แก่ - สไปนีโทแรม (spinetoram) 12 % SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือ 25 % WG อัตรา 10 กรัม - อีมาเมกตินเบนโซเอต (emamectin benzoate) 5% WG อัตรา 10 กรัม หรือ 1.92 % EC อัตรา 20 มิลลิลิตร - คลอร์ฟินาเพอร์ (chlorfenapyr) 10% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร - เมทอกซีฟิโนไซด์ (methoxyfenozide) + สารสไปนีโทแรม (spinetoram) 30+6% SCอัตรา 30 มิลลิลิตร - อินดอกซาคาร์บ (indoxacarb) 15% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร - คลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole) 5.17% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร หรือ ฟลูเบนไดอะไมด์ (flubendiamide) 20% WG อัตรา 10 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น ทุก 7 วัน และให้สลับกลุ่มสาร
4. สับปะรด	โรคเหี่ยว (เชื้อไวรัส <i>Pineapple mealybug gswilt</i>)	1. ทำความสะอาดแปลง เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของมดและเพลี้ยแป้ง 2. การเตรียมดินให้ตัดต้นและป่นตอเก่าสับปะรดทิ้งไว้ 2 - 3 เดือน พร้อมทั้งเก็บซากเหง้าต้นสับปะรดและซากวัชพืชมาทำลาย

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
	associated virus)	นอกแปลง เพื่อกำจัดไวรัสและแมลงพาหะที่ยังอาศัยอยู่ 3. ก่อนปลูกต้องมีการไถและพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณเพลี้ยแป้งและศัตรูชนิดอื่นที่อยู่ในดิน 4. ใช้หน่อพันธุ์ที่สะอาดปราศจากเพลี้ยแป้งและโรคเหี่ยว และหลีกเลี่ยงการนำหน่อหรือจุกพันธุ์สับปะรดจากแหล่งที่มีการระบาดของโรคไปปลูกหรือขยายพันธุ์ในแหล่งที่ยังไม่มีโรคนี้อระบาด 5. แخذหน่อพันธุ์เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมากับหน่อพันธุ์ ด้วยสารเคมีกำจัดแมลงตามคำแนะนำ 6. เมื่อพบต้นเป็นโรคให้ถอนต้นสับปะรดที่แสดงอาการใส่ถุงพลาสติกไปทำลายนอกแปลง ขณะเคลื่อนย้ายต้องระมัดระวังไม่ให้เพลี้ยแป้งร่วงลงสู่พื้น 7. เมื่อพบการระบาดของเพลี้ยแป้ง ควรกำจัดออกจากแปลง 8. การใช้เหยื่อพิษกำจัดมด หวานสารไฮดราเมทิลโนน (hydramethylnon) 0.73% GR อัตรา 275 กรัม ต่อไร่ หวาน 2 ครั้ง โดยหวานพร้อมปลูก และหลังปลูก 6 เดือน

๕. การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๙

ภาคเหนือ

- มันสำปะหลัง ระวัง โรคใบด่าง โรคโคนเน่าหัวเน่า เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอยเกล็ด โรคพุ่มแจ้ โรคใบไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล และหนอนแมลงงู
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย หนอนแมลงงู แมลงหรีดขาว โรคใบขาว โรคเส้ดำ และโรคราสนิม
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนแมลงงู โรคราน้ำค้าง ราสนิม โรคโคนเน่า ใบไหม้แผลใหญ่ และหนู

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- มันสำปะหลัง ระวัง โรคใบด่าง โรคโคนเน่าหัวเน่า เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอยเกล็ด โรคพุ่มแจ้ โรคใบไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล และหนอนแมลงงู
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย หนอนแมลงงู แมลงหรีดขาว โรคใบขาว โรคเส้ดำ และโรคราสนิม
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนแมลงงู โรคราน้ำค้าง ราสนิม โรคโคนเน่า ใบไหม้แผลใหญ่ และหนู

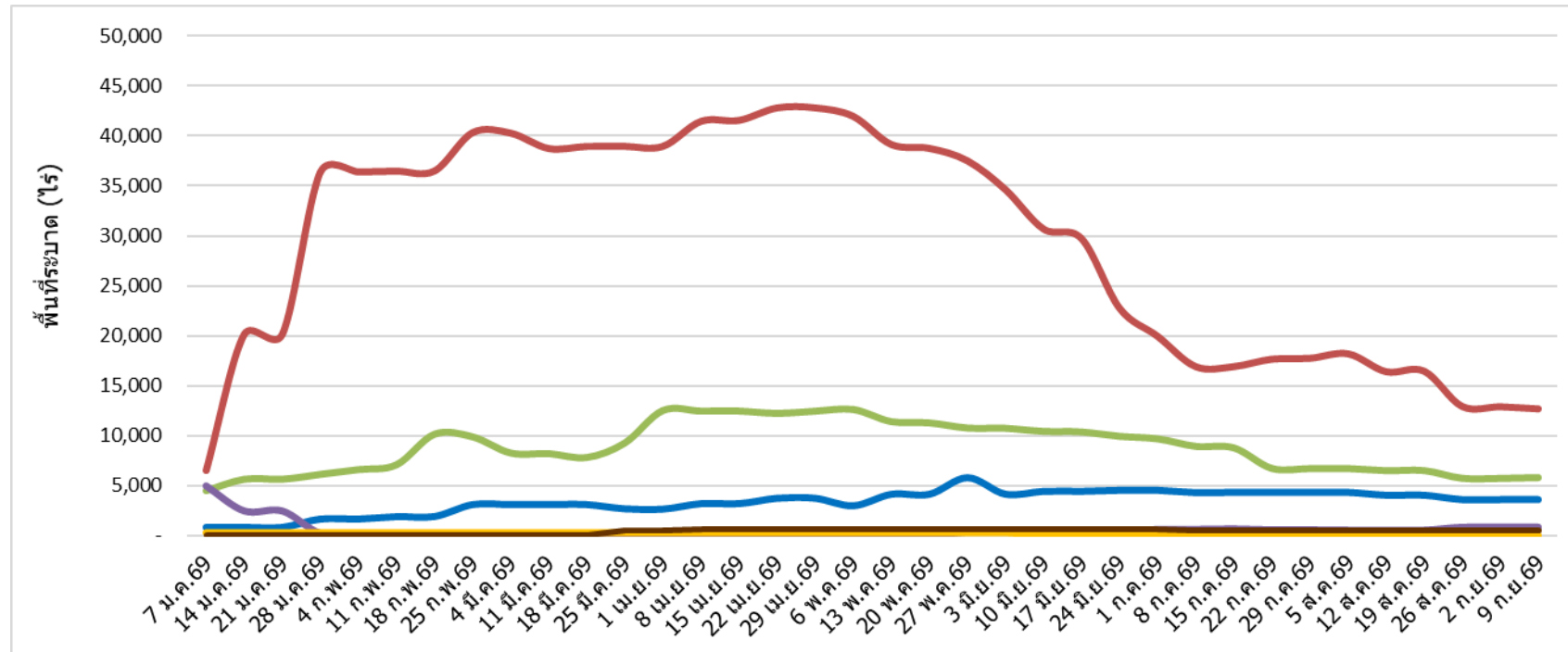
ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- มันสำปะหลัง ระวัง โรคใบด่าง โรคโคนเน่าหัวเน่า เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอยเกล็ด โรคพุ่มแจ้ โรคใบไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล และหนอนแมลงงู
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย หนอนแมลงงู แมลงหรีดขาว โรคใบขาว โรคเส้ดำ และโรคราสนิม
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนดั่งกินราก โรคราน้ำค้าง ราสนิม และหนู
- สับปะรด ระวัง เพลี้ยแป้ง โรคยอดเน่ารากเน่า โรคผลแกน และโรคเหี่ยว

ภาคใต้

- ข้าวโพด ระวัง หนอนกออ้อย หนอนแมลงงู แมลงหรีดขาว โรคใบขาว โรคเส้ดำ และโรคราสนิม
- สับปะรด ระวัง เพลี้ยแป้ง โรคยอดเน่ารากเน่า และโรคเหี่ยว

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดของศัตรูมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๙
ภาพรวมทั้งประเทศ

—	เพลี้ยแป้ง	๓,๕๘๐.๗๕ ไร่
—	ไรแดง	๑๒,๖๕๔.๐๐ ไร่
—	โรคพุ่มแจ้	๕,๗๘๘.๐๒ ไร่
—	โรคโคนเน่าหัวเน่า	๘๔๐.๐๐ ไร่
—	โรคใบไหม้/ใบจุดเหลี่ยมแบคทีเรีย	๓.๐๐ ไร่
—	เพลี้ยหอยเกล็ด	๕๒๒.๒๕ ไร่